

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

XIV. évfolyam 1. szám a Madárkórház Alapítvány havilapja 2019. január

- Sasmérgezés helyett
- Számadás
- Januári bagolyfióka 🦉
- Természetismereti tábor

Sasmérgezés helyett

A sasmérgezés februári lapszámunk témája, mert, bár minden évszakban előfordul, ebben az időben leginkább aktuális. Most előre hoztuk januári számunkban, mert a múlt évben elmaradt, nem volt mérgezés, és reméljük, hogy idén sem lesz. Hogy tényleg ne legyen, talán még időben hívjuk fel a figyelmet a mérgezések veszélyeire. Mert általában nem sasmérgezők, hanem más ragadozót, vagy mezőgazdasági, vadgazdálkodási kártevőt. Ilyen a dolmányos varjú, a szarka, róka, kóbor kutya, melyek természetvédelmi és vadgazdálkodási kártétele az év bizonyos részében vitathatatlan. A varjúfélék megeszik más, akár védett, akár vadászható fajok tojásait, fiókáit, ezt teszi a róka is, abban az időben, amikor fészkelési szezonban ez a könnyű zsákmány. Az év más részében főleg a pockok fogyasztásával emberi gazdálkodás szempontjából akár „hasznosak” is lehetnek, de ezt a szemléletet bevezető Herman Ottó maga írta le, hogy nincs a természetben sem hasznos, sem káros, csak szükséges. Ha valamely fajnak a megváltozott körülmények kedveznek és más fajok kárára túlszaporodik, akkor egy önszabályozó természeti mechanizmus szerint táplálékhiány, élőhely hiány, vagy valamilyen betegség miatt az állomány magától összeomlik. De nem pusztul ki, hanem egy idő után újra indul a növekedés, majd ismét a csökkenés. Ez a hullámvás tartja fenn a biológiai egyensúlyt. Ha ezt a gazdálkodók, vadászok irányítani, befolyá-

solni, gyorsítani kívánják, az általuk preferált fajok, pl. a fácán, mezei nyúl védelmében, akkor a megvédendő fajok élőhelyének, táplálékbázisának biztosítása mellett a kártevők visszaszorítását a jogszabályok adta módon csak lőfegyverrel és csapdázással tehetik. Mérgezést csak jogszabály által kártevőnek minősített, nagy tömegben máshogy nem kezelhető rovarok, mezei pocok, házi egér és patkány ellen engedélyez a jog. Korábban ez nem így volt, az 1900-as évek elején a ragadozók sztrichninnel, szerves foszfát-észterrel való mérgezése előírás volt az apróvadász területeken. Ez, mint a legeredményesebb, leggazdaságosabb, ugyanakkor az ökosziszté-

mára legveszélyesebb módszer, olyan jól sikerült, hogy a 70-es évekre alig maradtak sasok és más ragadozók, de a 2000-ig szelektíven mérgezett varjúfélék populációja is töredékére esett vissza. Ezt mélyítették el és szélesítették ki a táplálékláncba kerülve az állatvilág összességére a növényvédelemben használatos nem szelektív mérgek, mint pl. a DDT. A mérgezések betiltásával, a madárfajok leg többjének védelmével és élőhelyük

védelmével ez a folyamat megfordult, és mára elmondhatjuk, hogy csaknem minden védett faj visszavert a Kárpát-medencei élőhelyeire, és egyensúlyban van a terület eltartó képességével.

Ugyanakkor a rókák, és az utóbbi évtizedekben beköltöző aranszakalok elszaporodásának, és a természeti területeken kóborló kutyák kártételének a megváltozott gazdasági körülmények között a lőfegyverrel való gyérítés nem tudott határt szabni, és a dolmányos varjak, szarkák és szajkók lőfegyverrel nem veszélyeztetett, védett természeti-, vagy lakott területekre, városokba költözése az ott is alkalmazható élve fogó csapdák használatát, mint az egyetlen hatékony megoldást indokolja.

Az ölücsapdák, mint az egyébként engedélyezett hattyúnyak, nem szelektívek, és minden évben találkozunk helytelen alkalmazásból, vagy módszer velejárájaként alkalmanként előforduló véletlen balesetek miatt megkínzott, és napokig szenvedő ragadozókkal. Ha elmarad a napi ellenőrzés, az élve fogó, hívómadárral ellátott Larsen csapdában is napokig szenvedhetnek étlen-szomjan a befogott állatok, vagy az őket a csapdában is zsákmányoló ragadozók. Ezzel a csapdázó az állatvédelmi törvény szerint állatkínzás bűncselekményét követi el.

Ha a gazdálkodó mégis a betiltott, és szintén állatkínzás bűncselekményét megvalósító szándékos mérgezést választja, akkor további beláthatatlan következményekkel járó lavinát indít el. Két dolgot kell erről nagyon jól megjegyezni: az egyik, hogy a mérgező nem válogat, azaz nem csak a kiválasztott célállatot öli, hanem mindent, a másik, hogy a mérgezés továbbmegy: másodlagosan, harmadlagosan és sokadlagosan is hat. A táplálékláncba kerülve más, védett fajok mérgezővel való kontaminációját, vagy halálát, és rajtuk keresztül az élelmiszerláncba kerülve az emberi egészséget is veszélyezteti. Ha tehát egy mérgezett csalétket akár a célállat, pl a róka veszi fel, akár a csalétekből, vagy az elpusztított célállat

Találkozunk a FeHoVa-n!

Fotók: Déri Balázs és Morvai Szilárd

teteméből fogyasztó védett ragadozó, pl. rétisas mérgeződik, jelentős természetvédelmi kár keletkezik, mely önmagában is börtönbüntetéssel járó bűncselekmény. Ha pl. egy vaddisznó veszi fel a mérget a csalétekből akár közvetlenül, akár a célállat tetemének fogyasztásával, ő is mérgeződik, és elhullik, vagy előtte kevésbé figyelmes, és az őt ezáltal könnyebben el-ejtő, és elfogyasztó vadász és annak vadásztársai, és családja a következő áldozat a sorban. Nem beszélve arról, hogy ha a közfogyasztásba kerül, milyen beláthatatlan következményekkel jár. Tehát a mérgezés olyan ökotoxikológiai és élelmiszer-biztonsági veszélyt rejt magában, mely nincs arányban sem a vélt eredményével, sem az érte vállalt kockázattal.

Ez nemcsak egy elméleti lehetőség, hanem gyakorlati tapasztalat, és tudományosan igazolt tény, melyet az Állatorvostudományi Egyetem (akkor még SZIE Állatorvostudományi Kar) Gyógyszertani és Toxikológiai Tanszékének és Élelmiszerhigiéniai Tanszékének közös vizsgálatával kísérletesen is bizonyítottunk, melyről számos tudományos cikk jelent meg hazai és külföldi szaklapokban, posztereken, és erről több előadást is tartottunk. Előadtam ezt a FEHOVA-n is, hogy a leginkább érintettek, a vadászok is tudjanak róla.

A kamara vezetője akkor arra kért,

hogy mondjam ezt el minden vadásznak. Ez tíz éve volt, és az erről szóló filmünket: „Álmomban rétisas szállt a kertünkbe” címmel a Magyar Vadászkamara finanszírozta. Folytatása: a „Bogyó visszatér”, már a korábbi és jelenlegi köztársasági elnökök és az MTVA támogatásával készült, abból az alkalomból, hogy az első film főszereplője Bogyó, a mérgezett rétisas sikeres gyógyítás után egy héttel ugyanazzal a mérgezéssel került vissza a Madárkórházba. De egy éven belül ugyanez megtörtént egy másik rétisassal is. Történt ez akkor, Magyarországon, azzal pár száz hazai sas közül néhányval, melynek olyan szerencséje volt, hogy időben megtalálták, és elhozták hozzánk. De történhetett volna bárhol a világon, és sajnos történik is, mert ilyen gyakori a szándékos mérgezés. A sas a tápláléklánc csúcsán van, és ha mérgezés miatt megbetegszik, alatta ez egész piramis érintett. Egy sas csaknem száz más érintettet jelent, melyek ott fekszenek a terítéken, de senki nem jegyzi őket, mert nem hírtették a haláluk, csak a sasé.

Azóta minden évben elmondom a FeHoVa-n a színpadon, ahogy most is teszem február 9-én, szombaton, 17 órakor, melyre szeretettel hívunk és várunk mindenkit. Standunknál a Vadászpavilon színpada és a preparátor verseny területe között, a Magyar

Mérgezésről nincs is képünk ebben a szezonban, mert talán már nincs is mérgezés. Viszont a sasok maguknak is tudnak gondot okozni a fészkelőhelyért vívott küzdelemben. Ez a hím rétisas a fészket védve nem maradt alul, de egy másik sassal vívott harcban megsérült, és kiesett az idei költségből. Most azért küzdünk, hogy visszaadjuk a természetnek.

Solymász Egyesülettel együtt munkatársainkkal és bemutató madarainkkal Csacsogóval, szárnyaszegett, de simogatható egerészölyvvel, a beszélő dolmányos varjúval, és kézen hordozható japán füleskuvikkal, valamint a solymászok gyönyörű sólymaival és héjáival személyesen is találkozhatnak kiállítás ideje alatt. Itt megnézhető két fenti filmünk is a kivetítőn.

Aki sérült, beteg madarat talál, a kiállítás ideje alatt hozza be, standunkon látvány kezelésben részesül, és további ellátásról gondoskodunk. Szeretettel várunk mindenkit!

Dr. Déri János

Előadásaink a FEHOVA színpadán:

- **február 7. 17.00-17.25.:** Br.V. Györffy Villám András interaktív előadás a solymászatról, mint UNESCO világörökség, Nemzeti Kulturális örökség és Hungarikum.
- **február 7. 17.25-17.45:** Dr. Déri János: Madármentés a természetben
- **február 8. 15.45-16.15:** Tóth Gábor: Ál-

lati jó bemutató (borz, görény, patkány, róka, kutya)

- **február 9. 17.00-17.30:** Dr. Déri János: Mérgezések veszélyei a vadászokra
- **február 10. 16.00-16.30:** Dr. Déri János: Az áramütés veszélyei madarakra, gyógykezelése és megelőzése

Madarakat mentünk már 35 éve. Ezt azért írom így, mert azóta van diplomám, és azóta mentem a madarakat párommal, munkatársaimmal, önkéntes segítőinkkel együtt. Kezdődött ez 1984-ben egy egerészölyvvel, melyet akkori hereford húsmarha állomány ellátását segítő, kiváló, és szeretett szaksegédem, Szarvas Bandi talált a Pente-zugban, és Simson motorján a katonai mikádója alatt szállított tíz kilométeren át a havas-jeges pusztán a Hortobágyi Állami Gazdaság Szásztelki Kerületének irodájába. Az ölyv szárnya eltörött, nem tudott repülni, sem zsákmányt ejteni, és biztosan elpusztult volna a téli hidegben. Szásztelki szolgálati lakásunk lett az otthona, először a konyha, majd a padlás, ahonnan tavasszal gyógyultan távozott a saját szárnyán. Az elengedésben az akkor 9 éves kislány, Szűcs Edit is részt vett, aki folyamatosan segédkezett az ápolásában. Később, már asszony korában ő lett az első fecske gondozó szakemberünk, majd pár éve Spanyolországból hazaköltözve kislányával együtt tért vissza hozzánk önkéntesnek. Két éve, a Tisza-tó jegéről mentett hatyúval készült képe bejárta az országot.

Fotó: Czeglédi Zsolt /MTI

Azóta több mint tízezer madarat menttünk, szervezett körülmények között, az országban elsőként 1991-óta mint Pusztadoktor Kft, a Hortobágyi Nemzeti Park megbízásából, majd 1999-től, idén huszadik éve, önállóan, mint Madárkórház Alapítvány, mely a 2006-tól megnyílt Hortobágyi Madárpark üzemeltetője. Kezdtek ezt évi 20-30, majd 2-300

madárral, ma már évente több mint 2300 madarat mentünk önkéntes hálózatunk segítségével. E célból a múlt évben szakmai képzéseket indítottunk országszerte, Hortobágyon 2, Budapesten 3, Kaposváron 1 alkalommal, melyeken összesen 265 fő vett részt, akik közül 74-en tettek sikeres vizsgát, és 39-en írtak alá önkéntes szerződést, hozzájárulva elérhetőségük nyilvános közzétételéhez madármentő önkénteseink között.

Segítőségünkkel a múlt évben a kórházba került madarak száma 1309 db, ezen felül szentesi mentőállomásunkon 285, nyíregyházi mentőállomásunkon 112, és vizsgázott madármentő önkénteseink közül Budapesten Slamovics Zsuzsa 104, a Rákosmenti Mezőőri Szolgálat 81, Bíborné Veres Dorottya 52, Patakfalvi Orsolya 52, Sztrehárszki Lili 4, Budakalászon Paulheim Rita 15, Szekszárdon 142, Sajtoskálón Kovács Gábor 35, Kaposváron Fehérváry Zita 21, Tiszaföldváron Hajdú István 35 madár mentési szállítását jelentette a teljesség igénye nélkül, melyek elsősegély nyújtását és átmeneti ápolását végezték. Ez összesen 2355 madármentése, melynek jelentős részét vis-

száadtuk a természetnek, egy részük további kezelés után lehet szabad, más részük tartósan sérültként élhet élete végéig a Hortobágyi Madárparkban. Tesszük ezt követőinkkel, együttműködő társszervezeteinkkel együtt, mint a Dunántúlon 25 éve dr. Berkényi Tamás állatorvos kollégám tevékenységével Székesfehérvár és Sukoró telephelyén évi 600 madarat fogadó Vadmadárkórház Alapítvánnyal, és Borsodban 5 éve Lehoczky Krisztián vezetésével a Mályi Természetvédelmi Egyesülettel, mely 2018-ban 1200 madármentéséről számolt be. Ahogy mi, és madármentő önkénteseink is, ők is irányítá-

nak sérült madarakat a legközelebbi szakmai segítséget biztosító állatkertbe, nemzeti parki és Magyar Madártani Egyesületi, valamint más, állami és civil mentőhelyekre.

Bárhova is kerül a beteg, a sikeres gyógyítás, és a szabad természetbe való visszakerülés esélye leginkább az időtényezőtől függ. Az azonnali, szakszerű elsősegélynyújtás, a túlélés biztosítása, a sérült testrészt stabilizálása és konzerválása az órákon belül, de legkésőbb aznapi műtéti beavatkozáshoz ugyan olyan fontos, mint szükség esetén kórházba szállítás, és ott az azonnali sürgősségi ellátás, legtöbbször csontműtét. Erre alkalmas állatkórház nincs mindenhol, madárra szakosodott, és csontműtétekben jártas állatorvos talán egy tucat, és aki ezek közül azonnal elérhető, és hajlandó akár éjszaka is rendelkezésre állni, és ráadásul ingyen dolgozni, az még kevesebb. Amire bennünket megtalálnak, és eljut hozzánk a beteg, már általában túl van az ideális műtéti beavatkozás aznapi lehetőségén, és sokszor súlyosan szennyezett, fertőzött, többszörösen, szilánkosan tört szárnyakat-lábakat kell összerakni. A mi kórházi forgalmunk szerint ez napi 4-5, esetenként több mint tíz műtét, a csúcs mindig hétfőn, vagy ünnepnapon és általában éjszaka, mert akkor érnek rá az emberek kirándulni, és észrevenni, bejelenteni a sérült madarakat, és amire megérkezik, már este van. Ilyenkor ágyból kikelve, munkatársaink szabadidejüket feláldozva tesszük a dolgunkat, ami természetes. Egy műtét másfél óra, de sokszor háromórásra is elhúzódik. Nincs mindig sikerélmény, mert a legjobb odafigyelés és szakmai precizitás, tapasztalat, kitartás, bravúros műtéti megoldás ellenére is ottmaradhat a madár a műtőasztalon, vagy a sikeres műtét utáni napokban adja fel. Ha életben marad, a szabadon bocsátás lehetőségének 70%-a az utókezelésen múlik. A hortobágyi Madárkórházban 10 dolgozó és csúc szezonban két állatorvos és 20 önkéntes váltott műszakban megfeszített munkával lát el, kezel, gondoz, etet napi 30-40 akut beteget és 2-300 további ápolatot. Nyáron se szabadság, se hétféje, csak túlóra, mely próbára

„Nézzétek az ég madarait!”

teszi az ebben résztvevők emberfeletti stressztűrő képességét, családjuk türelmét és kitartását, mindezt minimálbérrel, vagy ingyen, mert a szűkös anyagi forrásainkból nem futja többre.

De ha meggyógyul és szabadon bocsátjuk, az kárpótol mindezért!

A vadon élő madarak tulajdoni jogát az állam gyakorolja, a vadászható fajok kezelését a vadászatra jogosultakra bízta, de a védettekről saját apparátusával nem képes teljes mértékben gondoskodni. Ebben segítenek a civil szervezetek, köztük mi is, melyek gyorsabb reagálásúak, és költséghaté-

konyabbak, mint az állam munkaidőben és ügyeleti rendszerben dolgozó alkalmazottai.

Bár a mentés, a szállítás, orvosi ellátás, kórházi ápolás itt is pénzbe kerül, tesszük ezt önkénteseinkkel együtt munkadíj szempontjából ingyen, némi költségelszámolással, ha futja az adományokból és a 1 %-os felajánlásokból, ha nem, akkor saját zsebből kiegészítve. Mert, ha nincs kinek benyújtani a számlát, a Mennyei Atya így gondoskodik róluk.

Dr. Déri János

Hálásan köszönjük támogatóinknak a segítségét! Kérjük, **adója 1 %-ával** és adományaival segítse Ön is ezt a nemes ügyet! Kórházunk az év minden napján nyitva áll a látogatók előtt, jöjjön el, és győződjön meg arról személyesen, hogy jó helyre került a támogatása! Munkánkban bárki részt vehet, próbálja ki, és ha tetszik, legyen önkéntesünk! 1 %-os felajánlását a **Madárkórház Alapítvány 18557899-1-09-es** adószámára teheti, adományokat az alapítvány **59900029-10001868** számú bankszámlájára várunk.

Gombócbujár

A madártoll egészen különös anyag. Vidéki lányként jól ismerem a házi baromfik tollát, de a nemesebb madaraké egészen más. A darutoll nagy becsben tartott kincs, a tűzok, vagy esetleg egy távolabbi országból kapott flamingó, esetleg siketfajd toll szintén, de inkább azért, mert abban benne van a távolba való vágyakozás, annak az embernek a kedvessége, aki ránk gondolt, amikor felvette, vagy csak azért, mert különleges, mert olyan kevés van belőle. Egy szál toll egészen más, mint egy nagy kupac toll, különösen, ha azt nem vesztette el a madár, hanem még védelmezi, beborítja őt, alatta pedig érezni lehet a meleg testet. A gombócbujár, vagy kisvöcsök tulajdonképpen egy elképzelhetetlenül puha, tenyérbe simuló kis tollkupac. A tollai annyira selymesek, mintha nem is madarat, hanem valamilyen kisemlőst fogna az ember a kezébe, annak is egy pár napos szülőttjét. A két tenyerem között bőven elfért, kézben vittem a víz felé. Az ő története nem tudjuk, hol kezdődött, de egy fejezeténél Debrecenbe érkezett egy ködös téli napon, és nem találván vizet, az aszfalton landolt. Ott ráleltek, elhozták a Madárkórházba, de mivel egészséges volt, és elég életerős is, el lehetett engedni. Minél hamarabb, annál jobb, ne érje fölösleges stressz, ne találkozzon túl sokat emberekkel. Így aztán Pista, akit mások igazgatóhelyettesnek hívnak, mi viszont apának, délben úgy gondolta, ovi után gyorsan odakanyarodunk a folyóhoz, és

újtára engedjük. Akkor nem jártunk még lent, nem tudtuk, hogy a horgászstégeknel is be van fagyva a víz. Ahol a sok nád, hínár, egyéb növény miatt felhalmozódik a vizekben a szerves anyag, azon a szakaszon a folyó lassabban enged a hidegnek, folytatódik a lebomlás, és ezzel a hő-termelődés, úgy hittük, itt még érezni a hatását annak a néhány fok plusznak. Nem így volt, beljebb volt csak nyílt víz, így ott nem tehattük rá. Akkor irány a vízi színpad, 33-as út túloldala. Ott sem járunk sikerrel, akkor egy lehetőség marad, a hőforrás. Hortobágyon is van néhány meleg vízü forrás, vagyis kút, ahogyan a Hajdúság számos városában, csak éppen fürdő nincsen hozzá. Viszont mivel a föld mélyéről feltörő gázok miatt elfojtani nem szabad, utat kell engedni neki. Amikor már kellően lehűl, belefolyik a Hortobágyba. A régi kemping mellett az ártéri kis erdős részen lehet eljutni hozzá. Nálunk a kis gombóc, szabadságra vágyik, menjünk. Közben elkezdett havazni, telik az idő, nő a hideg a tagjainkban. A kisvöcsök befészkelte magát a két tenyerem közé. Az arcomba csapódnak néha az ágak, de nem vészes, az egész kis lény az azt sugallja, vigyáznak rám, jól vagyok. Apánál egy másik kis lény, egy kislány, a nagyobbik gyermekünk. Már fázik. Már nem jó a kaland, el akarta ő engedni a madarat, ahogy máskor is, de ahhoz van hozzászokva, hogy elrepülnek, nem érti, ezzel miért gyalogolunk ilyen sokat a hidegben. Apa, vegyél fel.

Fotó: Konyhás István

És apa felveszi. A nagyobbikat ő viszi, a kisebbiket én, még a szívem alatt. Kezemen a gombócbujár, még mindig bújik. Egyszerre könnyű és nehéz, valahogy nagyon sűrű, tömör, alig lehet különbséget tenni a testrészei között, találó a név, gombóc. Elérünk a forrás-hoz, van nyílt víz, nádas, el is tud bújni. Ki tegye a vízre, kérdezzük. Mirát már nem érdekli, csak a hideg, nem szereti. Akkor majd én. Vízre teszem. Azonnal elkezd úszni, pár pillanat múlva már rejti a nádas. Nem messze láttunk kacskákat, innen már könnyebben továbbáll, talán hozzájuk. Nekünk csak vissza kell kapaszkodnunk az útra. Az ágak csapódnak, a hó szállingózik, apa cipel, anya lassan lépdél, a kisvöcsök szabad. Hazamegyünk.

Veres Hajnalka

Egy évvel ezelőtt az enyhe téli idő apropóján írtunk az egész országban nagy tömegben jelenlévő vadlibákról. A vadlibák, ha tehetik, szívesen kitelelnek hazánkban az enyhébb teleken. Amennyiben nyílt víz van elég és nincs nagy hótakaró, akkor a pusztai gyepek, a lucernatarlók és bizony az őszi gabonavetések is megfelelő táplálékbaízist nyújtanak számukra. Ha az utóbbira tévednek, az viszont nem jó a gazdának. Ha hosszabb ideig jár rá a liba a vetésre, bizony elég komoly károkat tud tenni. Az őszi vetésnek nem feltétlenül árt, ha tél végén egy kicsit megcsipkedi a liba, régebben alkalmanként könnyű fogasboronával, vagy birkával is megjáratták szakszerűen és nagyon óvatosan a vetést. Ez elősegíti a gabona tavaszi bokrosodását. A természetvédők ezt a tényt kiemelve magyarázták, hogy tulajdonképpen a liba még jót is tesz a gazdának. A gazdák pedig próbáltak érvelni, hogy ha hosszabb ideig tart ez a beavatkozás, vagy enyhe, fagymentes időben, akkor az inkább káros, mint hasznos. Laza talajon nem viszszaacsi, hanem kitépi a fiatal növényt a liba, hosszabb távon pedig az ürüleke és főleg a taposása inkább káros, mint hasznos. A megritkult vetéssel pedig az egész tenyészidőszak alatt gond lesz, többet kell gyomirtózni, rosszabb a betakarítás. Van lehetőség riasztásra az ilyen vetéseken a kellő

engedélyek beszerzésével. De sokszor hiába volt engedély, annak kiadása csak az alkudozást, időhúzást táplálta. Nem volt tiszta, miként, kinek a költségén kell végezni a riasztást. A természetvédelmi szervezet végezze, vagy csak felügyelje? A cikk megjelenése óta kaptunk többféle véleményt, ilyet is, olyat is. Ettől az évtől viszont a természetvédelmi törvény módosí-

tása igazolja akkori felvetésünk helyességét. 2019. január 11-től hatályos a *természetvédelmi törvény* (a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény) módosítása, amely szerint a jövőben a kormányhivatali szervezeti formában működő természetvédelmi hatóságtól szélesebb körű helyállási kötelezettség várható el a védett állatfaj egyede által okozott károk esetén. Továbbra is érvényes az a szabály a jövőben, hogy a védett állatfaj egyede kártételeinek megelőzéséről, illetve csökkentéséről a kártétellel érintett ingatlan tulajdonosa, vagy használója

a tőle elvárható módon és mértékben gondoskodni köteles. Az ilyen állatfajok esetén a riasztási módszerek alkalmazása, illetve a túlszaporodott állomány egyedeinek befogása vagy gyérítése csak a természetvédelmi hatóság engedélyével és felügyeletével végezhető, amely esetben a hatóság köteles gondoskodni a riasztásban, befogásban, gyérítésben kellő szakértelemmel rendelkező szerv bevonásáról. Lényeges változás azonban a szabályozásban, hogy a korábbiaktól eltérően az indokolt kérelemre induló eljárás esetén nem kell megállapodást kötni a költségek viseléséről a tulajdonos (használó) és a hatóság között, hanem arról a hatóságnak – mint állami természetvédelmi feladatról – saját magának kell gondoskodnia. Továbbá ez esetben a természetvédelmi hatóságnak a kártalanítási kötelezettsége is megnyílik, azaz amennyiben nem végzi el az indokolt kérelemben foglalt védett állatfaj kármegelőzési munkálatait, indokolatlanul nem vonja be a megfelelő szervezet a munkába, illetve nem engedélyezi a riasztási vagy kárelhárítási módszer alkalmazását, a tulajdonos bekövetkezett kárai tekintetében is köteles helyt állni. Egy törvény akkor ér valamit, ha be is tartják, egy törvény pedig akkor jó, ha szívesen tartják be azt.

Konyhás István

Természetismereti és Madármentő tábor

Két éve indult útjára a **madármentő táborunk**, aminek nagy sikere volt, ezért folytatjuk. Idén már öt alkalommal lesz nálunk tábor, ahol a madármentés fortélyait tanulhatják meg az érdeklődők. De a szakmai program mellett kirándulásra is jut majd idő, ahol megismerkedhetnek a táborozók Hortobágy természeti értékeivel is. Csónakázás a vadregényes Hortobágy-folyón, látogatás a Vadasparkban, halastavi **kisvonatozás** és kézműveskedés színesíti a tábor programját. A tábor részvételi díja nem változott, **30 000 Ft/fő**, úgy mint tavaly.

Jelentkezni

[a konyhaspista@gmail.com](mailto:konyhaspista@gmail.com)

e-mail címen lehet.

Érdeklődni, bővebb felvilágosítást kérni

Konyhás István táborvezetőtől lehet

a (30) 621-2160-as telefonszámon.

A jelentkezési lap letölthető

a madarpark.hu weboldalról.

A táborok időpontjai:

július 8-12.

július 15-19.

július 22-26.

július 29 - augusztus 2.

augusztus 5-9.

Januári bagolyfióka

Az ember környezet át- alakító tevékenységéhez és a nagy részben ehhez köthető környezeti változásokhoz minden élőlénynek szükséges alkalmazkodnia. Ezekre a madarak is reagálnak, állomány- csökkenéssel, új fajok megjelenésé- vel vagy akár, vonulási vagy fészke- lési szokásaik megváltoztatásával. Már-már megszokott időjárási kör- ülménynek számít a hazánkban az enyhe tél, melynek következtében számos vonuló szárnyas barátunk dönt a maradás mellett. Többek kö- zött a fehér gólya, házi rozsdafarkú, vörösbegy, feketetergő egyedei is át- telelnek évről-évre Magyarországon, fölülírva ezzel a több ezer év alatt rögzült vonulási kódot. Nagyobb probléma azonban, hogy a látszólag jobb időjárási körülmények a fész- kelési időszakot is előbbre hozzák, azonban már néhány fagyosabb nap is tömeges fiókapusztulást eredmé- nyezhet.

Tél van. Ez az az időszak, ami kisebb-nagyobb madármentő állomások számára is egy nyugod- tabb periódust jelent. Természe- ten ilyenkor is rengeteg a tennivaló, hiszen szűkös készletek miatt le- gyengült, figyelmetlenné vált, bal- esetet szenvedett madarak ellátá- sára ilyenkor is szükség van. Ezzel együtt ilyenkor lehet erőt gyűjteni a tavaszi fiókák fáradhatatlan seregé- re.

Erre az elképzelésre csak a természet szeret rációfolni. Történe-

tünk egy hűvös, de az időszakhoz képest hidegnek semmiképp sem nevezhető januári napon kezdődött. Ez alkalommal a Bács-Kiskun me- gyei Miskéről kértek segítséget. A helyi általános iskola gyerekei nagy izgalommal álltak körbe a földön ijedten kattogó jószágot. Az iskola egy tanára vette kézbe a madár sor- sát. Nem sokkal később a Hortobá-

gyi Madárpark telefonja csörrent meg, a megtaláló bagoly fiókaként azonosította a jövevényt. A park munkatársa érthető módon hitel- lenkedve fogadta a meghatározást, kistestű bagolyként inkább kuvikra gondolt. A helyszínen gyors bemu- tatkozás után, előkerült a dobozba csomagolt kis meglepetés. Mérete- iből adódóan szinte biztos voltam benne, hogy jó volt a meghatározás, kuvikon kívül más, nála nagyobb testű bagolyfaj nem igazán férne bele a dobozba. Mindenre számí-

tottam, csak arra nem, hogy egy narancssárga szemű pehelygom- bóc bújjon elő a dobozból. Nem volt más, mint egy éppen tollasodó er- dei fülesbagoly fióka. Záporoztak a kérdések a megtaláló részéről, jól tette-e hogy elhozta, lehet-e raj- ta segíteni. Ezekre a kérdésekre a szokott körülmények ismeretében sem mindig egyszerű válaszolni, ez a helyzet viszont teljesen új volt. A fülesbaglyok általában márciusban kezdenek költetni, a néhány hetes fi- ókák elindulnak felfedezni a világot, a szülők pedig követik és táplálják őket. Eddig ezt remekül teljesítették, azonban felmerült a kérdés, hogy vajon meddig marad ilyen enyhe az idő, mikor kell a szülőknek a saját túlélésükért küzdeni. Alapesetben a fióka maradhatott volna, most még- is jobbnak láttuk elhozni. Élénk, életerős és nem mellékesen jó étvá- gyú madárka, felnőtt korában egy kis gyakorlás után jó eséllyel kezd- heti meg szabad életét. A baglyok- nál ritkán, de előfordul ilyen téli költés, a gyöngybagoly kifejezetten folyamatosan költő fajnak számít. A kuvikok is elkezdik a területfoga- lást már januárban és jó idő esetén, akár párosodhatnak is. Hazánkban viszont az erdei fülesbagoly bizo- nyított januári költése nagyon ritka. Mindenképp a fészkelőhely közelé- ben fellelhető bő táplálékforrással és az enyhe idővel magyarázha- tó.

Prohászka Viola, Hága Krisztián

Gyermekek a Madárkórházban

A Madárkórház Alapítvány legfontosabb feladata a sérült madarak gyógykezelése, de egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a megelőzés- re, a környezeti nevelésre. Ezért rendszeresen tartunk előadásokat iskolákban, óvodákban. Próbálunk minél több helyre eljutni, és a gyerekekkel, mint a legfogékonyabb csoporttal megismertetni meg- szerettetni a természet. Amit ismerünk, azt megszeretjük, amit szeré- tünk, azt pedig nem bántjuk! Van úgy, hogy az óvodások látogatnak el hozzánk. A helyi óvodával már régi jó kapcsolatunk van, így ők ál- landó vendégeink a *Madármikuláson*. A gyerekek az édesség mellett madáreleséget is kapnak, amivel a *Zöld Óvoda* címmel is rendelkező intézmény területén etethetik a madarakat.

Konyhás István

... hogy repülhessen

1%

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ 1+1 SZÁZALÉKÁRÓL

Az adózó adóazonosító jele

Az adózó neve

Az adózó pos.ai levlezési címe külföldi cím ország város/község

közterület neve közterület jellege ház. ép. adószá-
m cm. m.

Az adózó elektronikus levelezési címe

Hozzájárulok, hogy nevemet és postai, illetve elektronikus levelezési címemet az általam megjelölt első kedvezményezett körbe tartozó szervezettel (civil kedvezményezett) közöljem.

A hozzájárulás nem feltétele az érvényes rendelkezésnek.

Amennyiben valamilyik kedvezményezett számára nem kíván rendelkezni, az arra vonatkozó nyilatkozatot ne töltsse ki.
Kérjük, hogy a nyilatkozatokat ne válassza szét abban az esetben sem, ha valamely nyilatkozatot nem töltötte ki.

A kedvezményezett adószáma

A kedvezményezett adószámát akkor töltsse ki, ha 2019. január 1-jétől a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) közzétett regisztrációs listában szereplő valamely egyesület alapítvány, közalapítvány, az előbbi kategóriákba nem tartozó könyvtár, levéltár, múzeumi egyéb kulturális, illetve alkotó-, vagy előadóművészeti tevékenységet folytató szervezet, vagy külföldi nevesített intézmény, a ap közül kiválasztott kedvezményezett javára kíván rendelkezni

A kedvezményezett technikai száma, neve

Ez a nyilatkozatot akkor töltsse ki, ha valamilyen technikai számmal rendelkező kedvezményezett javára kíván rendelkezni.

Az alábbi nyilatkozatot kizárólag abban az esetben tegye meg, ha a 2018. rendelkező évi technikai számos bevett egyháza szóló rendelkezését vissza akarja vonni és ez évben nem kíván technika számos bevett egyháza nyilatkozni!

A 2018. rendelkező évi technikai számos bevett egyháza szóló rendelkezését visszavonom.

Adója 1%-nak felajánlásához a rendelkező nyilatkozaton fel kell tüntetni nevét, saját adóazonosító jelét és a kedvezményezett adószámát.

Az 1%-os felajánlás csak **akkor érvényes, ha önnek nincs adótartozása** (személyi jövedelemadó adónemen) és az adóját is pontosan befizeti május 20-ig!

Ha május 20-án személyi jövedelemadó adónemen tartozása mutatkozik, rendelkezését nem fogják teljesíteni.

A **magánszemélyek** adóbevallása benyújtásának határideje **május 20.** Az 1+1%-ról való rendelkezést eddig az időpontig pótlólag is meg lehet tenni az EVA és KATA adózóknak. A rendelkezés benyújtható elektronikus is, a bevallással együtt, és külön is.

Adója 1%-val csak egy civil szervezetet támogathat! A nyilatkozatot tegye egy szabvány méretű postai borítékba! A borítékon is tüntesse fel pontosan az Ön NEVÉT, LAKCÍMÉT, ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT! A lezárt borítékot a lezárásnál írja alá, s juttassa el a NAV-nak! Kérjük, jelölje be azt a lehetőséget, hogy elérhetőségeit részünkre megküldjék!

Amennyiben lehetősége van, kérjük, támogassa alapítványunkat! Köszönjük!
Bankszámlaszámunk: 59900029-10001868 • Adószámunk: 18557899-1-09

Olvasói leveleket, érdekességeket a következő címekre várunk: madarkorhaz@gmail.com • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk! Megjelenik 12 000 példányban.

Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (30) 535-6484

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió (Veres Hajnalka) • ISSN 1788-456X

Megtehető országos állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban.

